

Komunikat prasowy dotyczący raportu:

„Wzmacnianie odporności na zmiany klimatu

– Zalecenia na rzecz skutecznych ram polityki adaptacyjnej UE”

Narastające skutki zmian klimatu wymagają pilnej i skoordynowanej adaptacji w całej UE

W obliczu coraz poważniejszych skutków zmian klimatu w Europie, w tym rosnących strat w ludziach, szkód gospodarczych i degradacji ekosystemów, Europejski Naukowy Komitet Doradczy ds. Zmian Klimatu wzywa UE do pilnego wzmocnienia ram politycznych na rzecz skutecznej i spójnej adaptacji. Adaptacja i łagodzenie zmiany klimatu muszą postępować równolegle: choć szybkie i trwałe ograniczanie emisji jest niezbędne, aby powstrzymać dalszy wzrost temperatury, wzmocnienie działań adaptacyjnych jest konieczne by przygotować się na nieuniknione ocieplenie oraz ochronić strategiczne priorytety Europy.

Nowy raport Europejskiego Naukowego Komitetu Doradczego ds. Zmian Klimatu, „Wzmacnianie odporności na zmiany klimatu – Zalecenia na rzecz skutecznych ram polityki adaptacyjnej UE”, przedstawia, w jaki sposób UE może wzmocnić swoje podejście do adaptacji klimatycznej w obliczu narastającego i coraz bardziej systemowego ryzyka klimatycznego.

Średnia temperatura globalna wzrosła o około 1,4 °C powyżej poziomu sprzed epoki przemysłowej, a niewystarczające globalne postępy w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych sprawiają, że coraz bardziej prawdopodobne jest przekroczenie celu 1,5 °C określonego w porozumieniu paryskim. Europa ociepla się dwa razy szybciej niż średnia globalna, a rosnące temperatury powodują coraz częstsze i poważniejsze zagrożenia klimatyczne – w tym fale upałów, susze, pożary lasów, powodzie, podnoszenie się poziomu mórz i erozję wybrzeży – a skutki odczuwane we wszystkich regionach Europy.

Prof. Ottmar Edenhofer, przewodniczący Komitetu Doradczego, stwierdził:

„Ekstremalne zjawiska pogodowe i klimatyczne już dziś powodują w Europie bardzo poważne straty. Same fale upałów doprowadziły w ostatnich latach do dziesiątek tysięcy przedwczesnych zgonów – szacuje się, że latem 2025 roku było ich około 24 tysięcy. Do tego dochodzą rosnące straty gospodarcze związane ze zniszczeniami infrastruktury i majątku, które wynoszą średnio około 45 miliardów euro rocznie. Te liczby jasno pokazują, że wzmacnianie adaptacji do zmian klimatu nie jest już kwestią wyboru – to konieczność, jeśli chcemy chronić życie ludzi, ich źródła utrzymania i stabilność europejskiej gospodarki.”

Dotychczasowe działania adaptacyjne są niewystarczające

W miarę dalszego ocieplania się planety ryzyko klimatyczne będzie się nasilać, przynosząc częste, poważne, długotrwałe i daleko idące skutki. Może to coraz bardziej osłabiać konkurencyjność i bezpieczeństwo Europy oraz obciążać budżety publiczne. Bez odpowiedniej adaptacji skutki będą się kumulować i podważać fundamenty gospodarcze i społeczne Europy, a tym samym zdolność UE do realizacji priorytetów strategicznych. Jednak dotychczasowe działania adaptacyjne pozostają niewystarczające, aby zapobiec możliwym do uniknięcia skutkom i zarządzać narastającym ryzykiem klimatycznym.

Radzenie sobie z ryzykiem klimatycznym wymaga skoordynowanych i zintegrowanych działań w różnych obszarach polityki oraz na różnych szczeblach. Działania na szczeblu lokalnym i krajowym pozostają kluczowe dla wspierania adaptacji. Jednocześnie wysiłki adaptacyjne napotykają liczne bariery, a wiele zagrożeń klimatycznych ma charakter transgraniczny, wpływając na usługi kluczowe, transgraniczne łańcuchy dostaw, a także systemy finansowe i ekologiczne. Silniejsze ramy unijne mogą zapewnić spójność i długoterminowy kierunek działań, ułatwić współpracę i solidarność oraz umożliwić państwom członkowskim skuteczniejsze zarządzanie ryzykiem.

Prof. Laura Diaz Anadon, wiceprzewodnicząca Komitetu Doradczego, stwierdziła

„Adaptacja wykracza poza politykę klimatyczną. Solidne unijne ramy adaptacyjne mają fundamentalne znaczenie dla przeciwdziałania ryzykom systemowym, które zagrażają usługom kluczowym, w tym bezpieczeństwu dostaw żywności, wody i energii. Są niezbędne, by zapewnić stabilność inwestycji w konkurencyjną i innowacyjną gospodarkę oraz ochronę zdrowia obywateli UE i ekosystemów”

Przygotowanie Europy na nieunikniony wzrost temperatury

Projekcje naukowe wskazują, że zagrożenia klimatyczne będą się rosnać i stawać coraz częstsze. Europa musi przygotować się na ryzyko klimatyczne, z którymi mierzy się dziś, oraz na te związane z przyszłymi poziomami ocieplenia, których nie można jeszcze wykluczyć.

Wczesna i strategiczna adaptacja jest najskuteczniejszym sposobem zarządzania ryzykiem klimatycznym i może przynieść znaczące korzyści społeczne, gospodarcze i środowiskowe. Aby wesprzeć skuteczniejsze, sprawiedliwsze i systemowe podejście UE do adaptacji,

Komitet Doradczy formułuje pięć zaleceń mających na celu ukierunkowanie toczących się procesów politycznych UE. Wzywają one UE do:

1. Wprowadzenia obowiązku przeprowadzania i harmonizacji **ocen ryzyka klimatycznego** we wszystkich politykach UE i państwach członkowskich, z wykorzystaniem wspólnych scenariuszy klimatycznych i standardów metodologicznych.
2. Przyjęcia **wspólnego punktu odniesienia dla planowania adaptacji**, przygotowując się na fizyczne zagrożenia klimatyczne spójne ze scenariuszem globalnego ocieplenia o około 2,8-3,3 °C do 2100 r. Przełożyłoby się to na jeszcze wyższe ocieplenie w Europie, która jest obecnie o około 1°C cieplejsza niż średnia światowa.

Przygotowania te powinny systematycznie uwzględniać bardziej niekorzystne scenariusze w testach warunków skrajnych.

3. Określenia jasnej **wizji Unii odpornej na zmiany klimatu** do 2050 r. i w dalszej perspektywie, wspieranej strategiami sektorowymi i mierzalnymi celami adaptacyjnymi.
4. Włączenia sprawiedliwej **odporności na zmianę klimatu na etapie projektowania** do wszystkich polityk, programów i inwestycji UE, opartej na monitorowaniu, ewaluacji i procesach uczenia się.
5. Pobudzenia **publicznych i prywatnych inwestycji adaptacyjnych** oraz ustanowienia bardziej spójnego podejścia do zarządzania rosnącymi kosztami skutków zmian klimatu poprzez budżet UE, zarządzanie gospodarcze i mechanizmy podziału ryzyka.

Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych i adaptacja muszą postępować równolegle

Możliwości adaptacji mają swoje granice, a każdy kolejny przyrost globalnego ocieplenia zwiększa skutki i ryzyka klimatyczne w całej Europie. Adaptacja nie może zastąpić łagodzenia zmiany klimatu. Głębokie i trwałe redukcje emisji, przy jednoczesnym zwiększaniu skali usuwania CO₂, są zatem niezbędne do stabilizacji, a docelowo obniżenia temperatury globalnej oraz uniknięcia najcięższych i nieodwracalnych skutków. Nawet przy optymistycznych scenariuszach redukcji emisji, ryzyka będą się nasilać w nadchodzących dekadach, dlatego Europa musi adaptować się już teraz, aby zarządzać obecnymi skutkami i przygotowywać się na przyszłe ryzyko. Dlatego Europa musi działać równolegle na obu frontach: ograniczać emisje, aby zmniejszyć przyszłe ryzyka, a jednocześnie wzmacniać działania adaptacyjne, by minimalizować skutki zmiany klimatu.

Prof. Jette Bredahl Jacobsen, wiceprzewodnicząca Komitetu Doradczego,

stwierdziła: „Solidne zarządzanie ryzykiem oznacza, że UE powinna przygotować się na szereg scenariuszy, aby zapewnić odporną Europę. Jednocześnie adaptacja nie jest w stanie zapobiec wszystkim stratom, dlatego ograniczanie emisji gazów cieplarnianych pozostaje niezbędne, aby ograniczyć ryzyko klimatyczne do poziomu możliwego do opanowania. Wzmocnienie adaptacji wraz z redukcją emisji jest kluczowe dla ochrony obywateli, bezpieczeństwa oraz szerszych celów strategicznych UE.”

O Europejskim Naukowym Komitecie Doradczym ds. Zmian Klimatu

Europejski Naukowy Komitet Doradczy ds. Zmian Klimatu jest niezależnym organem ustanowionym na mocy Europejskiego prawa o klimacie w celu dostarczania UE wiedzy naukowej, fachowej ekspertyzy i doradztwa w zakresie zmian klimatu. Komitet Doradczy ocenia polityki oraz identyfikuje działania i możliwości skutecznej realizacji celów klimatycznych UE. [Więcej informacji o Komitecie Doradczym można znaleźć tutaj.](#)

Kontakt dla mediów: Rasmus Sangild / rasmus.sangild@esabcc.europa.eu